

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΕ΄
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2011 - 2012

ΑΝΘΡΩΠΟΓΟΝΙΑ
Φυσική Ιστορία του Ανθρώπου
Ή
Ανθρώπινη Φύση και Ανέλιξη
(από τις Δυναμερές Πρωταρχές
μέχρι την Ακμή της Τελειότητας)

Το 15ο τακτικό Σεμινάριο του φετινού 25ου Κύκλου θα πραγματοποιηθεί την Πέμπτη 22 Μαρτίου του Σωτήριου και Αναγεννητικού έτους 2012 της Δημιουργικής Καταστροφής, στις 8.30 το βράδυ. Θέμα της συνάντησής μας θα είναι:

**Η Πρωτοπορεία των Εξελίξεων στην Ανατολή:
Λέσβος – Σάμος - Ιωνία**

Λόγω των κραταίων συμβολικών συντονισμών που εξηγώ παρακάτω, θα μιλήσουμε και για τους στην έσχατη παρούσα συγκυρία:

Άνοιξη – Ευαγγελισμός – Επανάσταση. Το Νόημα του Τριπλού Συμβόλου και η Τριπλή Προδοσία του ΝεοΕλληνισμού.

Οι συμβολισμοί είναι πανίσχυροι και συγκλίνοντες. Το σύμβολο καθ' εαυτό είναι πολυδύναμο. Αποτελεί εστία ενός διαφορικού πεδίου. Ενώνει φυσικά τη φυσική πολυειδία της πραγματικότητας. Είναι άξονας της κοσμικής ύπαρξης ο οποίος συνέχει τους δυο θεμελιώδεις νόμους του είναι: τον Νόμο της μέγιστης Διαφοροποίησης και τον Νόμο της Μέγιστης Ενότητας.

Είδαμε, με την ευκαιρία του Δ' ΑρχαιοΕλληνικού Συμποσίου στις παρελθούσες Χειμερινές Τροπές του Ηλίου, τον Συμβολισμό του Χρόνου περί τις τροπές αυτές. [Δείτε το σχετικό κείμενο στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, www.philosophical-research.org, τμήμα Seminars, κατηγορία Αρχαιοελληνικά Συμπόσια – Παράπλευρες Εκδηλώσεις].

Όπως είδαμε, ο Συμβολισμός των Χειμερινών Τρόπων, εκφράζεται θεολογικά με τη δυναμική ταυτότητα (ενότητα πολυδιάστατη) Ηλίου – Διονύσου – Χριστού.

Οι τροπές και οι ισημερίες είναι συμβολικά υπομόχλια του Κόσμου και της Ιστορίας. Η Εαρινή Ισημερία Ανοίγει τον Κόσμο από το κλείσιμο του Χειμώνα. Αρχίζει η Άνοιξη. Ο καιρός γλυκαίνει και η ευκρασία του κλίματος στην περιοχή μας αναδεικνύεται με ανείπωτη θελκτικότητα. Η γη οργά, η ζεστή θαλπωρή του φωτός την οχεύει, υγρή και λάγνα όπως είναι από τον σπερματικό Υετό του Ουρανού και από των ορεινών όγκων τη σπερματική εκροή με την τήξη των πάγων, σε μια ατέρμονα συνουσία. Η φύση εμφανίζει την ομορφιά της αέναης νιότης. Τα πάντα ηβάσκουν. Στην Άνοιξη ταιριάζει καλύτερα ο Πέπλος του παγκαλούς «Κόσμου» που έδωσε νυφικό δώρο ο Ζευσ κατά τα αποκαλυπτήρια της αρχέγονης Χθονός. Να πώς περιγράφει τον Κοσμικό Ιερό Γάμο ο Φερεκύδης από την Σύρο, στον οποίο ο Πυθαγόρας μαθήτευσε (DK 21 B2):

Col. 1 αὐ>τῷ ποιοῦσιν τὰ οἰκία πολλά τε καὶ μεγάλα. ἔπει δὲ ταῦτα ἔξετέλεσαν πάντα καὶ χρήματα καὶ θεράποντας καὶ θεραπαίνας καὶ ἄλλα ὅσα δεῖ πάντα, ἔπει δὴ πάντα εἰτόιμα γίγνεται, τὸν γάμον ποιεῦσιν. κάπειδῃ τρίτῃ ἡμέρῃ γίγνεται τῷ γάμῳ, τότε Ζὰς ποιεῖ φᾶρος μέγα τε καὶ καλὸν καὶ ἐν αὐτῷ ποικίλλει Γῆν καὶ Ὠγηνὸν καὶ τὰ Ὠγηνοῦ δώματα...

Col. 2 βουλόμενος> γὰρ σέο τοὺς γάμους εἶναι τούτῳ σε τιμῶ. σὺ δὲ μοι χαῖρὲ τε καὶ σύνισθι. ταῦτά φασιν ἀνακαλυπτήρια πρῶτον γενέσθαι. ἐκ τούτου δὲ ὁ νόμος ἐγένετο καὶ θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν. ἡ δὲ μί<ν> ἀμείβε>ται δεξαμ<ένῃ εὐ' τὸ φᾶ>ρος...

Στο Αττικό Σεληνιακό Μηνολόγιο, η εποχή μετά την Εαρινή Ισημερία αντιστοιχεί στον Μουνυχιώνα. Την 4η του Μουνυχιώνος ήταν η εορτή του θεού Έρωτα. Σε επιγραφή του 5ου αιώνα π.Χ. χαραγμένη πάνω στον βράχο στη βόρεια πλευρά της Ακρόπολης αναφέρεται: «τῷ Έρωτι ἡ εἰορτὴ τετράδι ἰσταμένου Μουνυχιώνος μηνός» (Broneer, Hesperia, I, 1932, 43

sq.).

Και λίγες ημέρες μετά την Εαρινή Ισημερία, στις 25 Μαρτίου του νέου Μηνολογίου, εορτάζεται η Πανάμωμος Σύλληψις της Θεοτόκου. Το Θείο Πνεύμα εισέρχεται εις αυτήν και γονιμοποιεί τη σάρκωση του Θεού Λόγου. Ένας νέος Ιερός Γάμος συντελείται.

Ο Λόγος που συλλαμβάνεται από την Παρθένο είναι ο προαιώνιος Δημιουργικός Λόγος, ο Θεός ως Δημιουργός. Και αντίστοιχα (DK 21 B3): «ο Φερεκύδης ἔλεγε εἰς Ἐρωτα μεταβεβλῆσθαι τὸν Δία μέλλοντα δημιουργεῖν». Ο Ζεὺς ἐγένε Ἐρωτας ὅταν ἐπρόκειτο να δημιουργήσει τον κόσμο, γιατί η δημιουργική κοσμική δύναμη είναι ο Ἐρωτας.

Κάθε χρόνο, η Άνοιξη επαναλαμβάνει την αρχική Δημιουργία του Κόσμου από τον Θεό. Κάθε χρόνο, με αδήριτη περιοδικότητα, επαναλαμβάνεται ο Ιερός Γάμος της Κοσμικής Γονιμότητας. Και έτσι κάθε χρόνο τέτοια εποχή ακμάζει πάλι η κοσμική ύπαρξη.

Ξαναγεννιέται, αναγεννάται, ανανεώνεται. Η πάσα φύση, όλα τα κοσμικά όντα αγαλλιάζονται και χαίρονται τον Μέγα Ευαγγελισμό: ξαναέρχεται η ήβη στον γερασμένο κόσμο – κάθε χρόνο. Το Μυστήριο της Σωτηρίας φανερώνεται στην ίδια την κοσμική ύπαρξη. Αρχέτυπο αυτού του Μυστηρίου είναι το Μυστήριο της Ενσάρκωσης: ο Ευαγγελισμός της Παρθένου, η Σύλληψη του Θεού Λόγου, το θαύμα της συμπερίληψης στην κτιστή μήτρα του δημιουργικού σπέρματος, του άκτιστου Σπερματικού Λόγου.

Ο Ζεὺς γίνεται Ἐρως ὅταν βουλευθεί να δημιουργήσει, και προβαίνει στον Ιερό Γάμο. Ο Δημιουργός Ζεὺς καταπίνει τον Πρωτόγονο Φάνητα για να δημιουργήσει στο Ορφικό σύμπαν. Ο Φάνης είναι το Δημιουργικό Φως που εξεφάνθη από το Σκότος της Νυκτός: όπως κάθε δημιουργική σύλληψη είναι μια έλλαμψη φωτός στο γόνιμο σκοτάδι της μήτρας της ύπαρξης. Και ως δημιουργικό φως που διεισδύει στον ζόφο της Μεγάλης Μητέρας από τον οποίο ανεδύθη, την γονιμοποιεί δια της Ιερογαμίας που διαπράττει. Ο Φάνης είναι έμπλεως των σπερματικών λόγων του παντός, που ρέουν από τη μυστική κεφαλή του:

«ὄμβρον ἄθεςφατον καταχεῦαι τὸν Φάνητα -

ἄπο τὴν εἰαυτοῦ ἄκρας κορυφῆς», ὑμνοῦσαν οἱ Ορφικοὶ Λόγοι (OF 84).

Ο αθέσφατος ὄμβρος είναι το «κλυτὸν σπέρμα» του παντός, και όλων των θεών, που χύνεται από τον Φάνητα:

δαίμονα σεμνόν,

Μῆτιν σπέρμα φέροντα θεῶν κλυτὸν, ὃν τε Φάνητα

Πρωτόγονον μάκαρες κάλεον κατὰ μακρόν Ὀλυμπον.

(OF 85)

Αὐτὸν τον φεγγοβόλο Φάνητα του Σπερματικού Φωτός καταπίνει ο Ζεὺς για να δημιουργήσει (OF 85; 82). Αυτός ο «Σεμνός Δαίμων» είναι ο «Αἰδοῖος» τον οποίο καταπίνει ο Ζεὺς στην αρχαϊκή Ορφική Θεογονία που σχολιάζει ο Πάπυρος του Δερβενιού:

αἰδοῖον κατέπινεν, ὃς αἰθέρι ἔκθορε πρῶτος

(col. XIII.4)

(διορθώνω «αἰθέρι» ἢ «αἰθέρος» – στον αἰθέρα ἢ ἀπὸ τον αἰθέρα – ἀντὶ του «αἰθέρα» του Παπύρου).

Ἐκθορε, ἀπὸ το ἔκθρῳσκω, σημαίνει βασικά ξεπήδησε, ὅπως στὸ ἔκθορε δίφρου, πήδησε ἔξω ἀπὸ τον δίφρο (Ιλιάς, 16.427). [Αὐτὴ ἡ σύνταξη με γενικὴ ἐνισχύει το “αἰθέρος” στον Ορφικὸ στίχο παραπάνω]. Ἀλλὰ το ρῆμα σημαίνει και ξεπετάγομαι ἀπὸ τη μήτρα, γεννῶμαι, cf. Ομηρικὸς Ὑμνος στον Ἀπόλλωνα, 117-9 (ἡ Λητώ στη Δῆλο ἐτοιμὴ ἐπιτέλους να

γεννήσει):

ἄμφι δὲ φοίνικι βάλε πήχεε, γούνα δ' ἔρεισε
 λειμώνι μαλακῶ, μείδησε δὲ γαῖα υπένερθεν·
 ἔκ δ' ἔθορε πρὸ φώως δέ, θεαὶ δ' ὀλόλυξαν ἅπασαι.

Ξεπήδησε ἔξω στο φως = γεννήθηκε. (Cf. Ὑμνος στον Ερμή, 12. Ιλιάς T 118. Γενικότερα = ξεπετάχτηκε εκτός, Ησίοδος, Θεογονία, 281. Πανύασσις, Fr. 5 Kinkel = 8 Bernabe).

Ο φιλόσοφος του Παπύρου του Δερβενιού (ο Αρχέλαος, υποστηρίζω) συνδέει (col. XXI) το θρώσκω (και θόρνυμι), ξέθορε, με τον «θορό» (και «θορή») που σημαίνει το γενετήσιο σπέρμα: Θορή, Αλκμαίων (DK 24 B3) από τον 6ο αιώνα π.Χ., Ηρόδοτος 3.101. Θορός, Ηρόδοτος 2.93, Ιπποκρατικό Corpus, Περί Νούσων, B 76 (II p. 265 Kühn). Αριστοτέλης, Περί Ζώων Ιστορίαι, 509b2. Θορός είναι αυτό που εκτινάσσεται σαν πήδαξ, που πηδάει ἔξω από τον φαλλό. Ο Ησύχιος μας δίνει τις βασικές έννοιες, s.v. θορός: βάτης (i.e. επιβήτωρ), ἀφροδισιαστής. ὄχεια (i.e. συνουσία). η έκκρισις του σπέρματος. Και σαφέστατα το Λεξικό του Κύριλλου: θορός ὁ σπόρος ὁ ἀνθρώπειος, παρὰ τὸ μεθ' ὁρμῆς πέμπεσθαι. Θόρνυσθαι εἶναι τὸ ἀφροδισιάζειν (Πάπυρος του Δερβενιού, col. XXI). Μια ἔξοχη γλαφυροποιημένη περιτροπή υπόκειται στον τίτλο μιας κωμωδίας του Αντιφάνη: «Θορίκιοι ἢ Διορύττων». Αναφορά στα Λαυρεωτικά Λατομεία στον Θορικό, αλλά και στον διορύττοντα δια του φαλλού του. Το μόνο σωζόμενο απόσπασμα δείχνει με πολυτελή φαντασία σε κάποιον ηδυπαθή (Fr. 105 PCG vol. II p. 367).

Στον ορφικό στίχο που προανέφερα από τον Πάπυρο του Δερβενιού (col. XIII.4) ο φιλόσοφος εκλαμβάνει το «αἰδοῖον» [επίθετο = σεβαστός, δεόμεστος ὅπως στο Πρωτογόνου βασιλέως αἰδοίου (col. XVI.3)]

ως ουσιαστικό με αναφορά στα *membrum virile*, στα ανδρικά γεννητικά ὄργανα. Και θεωρεῖ ὅτι για την Ορφική Θεογονία ο Φάνης είναι το Κοσμικό Αρσενικό Αἰδοῖο, υπονοουμένου του Ἡλίου, col. XIII.7-10:

ἐν τοῖς αἰδοίοις ὁρῶν (sc. ὁ Ὀρφεύς) τὴν γένεσιν τοὺς ἀνθρώπου[ς]
 νομίζον[τας εἶναι τούτῳ ἐχρήσατο, ἄνευ δὲ τῶν
 αἰδοίων [οὐ γίν]εσθαι, αἰδοίῳ εἰκάσας τὸν ἥλιον·
 ἄνε[υ γὰρ τοῦ ἡλίου] τὰ ὄντα τοιαῦτα οὐχ οἶον [τ' ἦν
 γεν[έσθαι etc.

Ὅτι ο Ὀρφεύς παρομοίωσε τον Ἡλιο με (κοσμικό) αἰδοῖο αντλώντας ἀπὸ τὴν γνώμη των ἀνθρώπων που θεωροῦν ὅτι ἡ γένεση βρίσκεται στα αρσενικά αἰδοῖα, και χωρίς αυτά δεν γίνεται – ὅπως ακριβῶς ἡ διακόσμηση τῆς ὑπαρξης δεν θα ἦταν οἷα εἶναι χωρίς τον Ἡλιο. Ο Ησύχιος παραδίδει μια γλῶσσα κατὰ τὴν ὁποία ὁ Απόλλων ελατρεῖτο ὡς Θοράτης στη Σπάρτη: «Θοράτης· Απόλλων, παρὰ Λάκωσιν». Θοραῖος καλεῖται ὁ Απόλλων ἀπὸ τον Λυκόφωνα, v. 352, στο ὁποῖο χωρίο τα Σχόλια ἐξηγοῦν: Θοραῖον· τὸν σπερμογόνον καὶ γεννητικόν. Ἀπόλλωνος ἐπώνυμον.

Και s.v. Θόρναξ· ...ἡ ἱερὸν Ἀπόλλωνος ἐν τῇ Λακωνικῇ· ἀπὸ Θόρνακος. Θόρναξ Ἀπόλλων. (Ἔτσι διορθῶν τὴ στίξη του κειμένου ἀκολουθῶντας τον Meursius. Το Θόρναξ ἦταν ἱερὸ ἐπίθετο του Απόλλωνος. Απόλλων ὁ Επιπηδῶν και Σπερματίας). Θόρναξ ἦταν τοποθεσία στη Λακωνική, cf. Ηρόδοτος, I, 69· Πausanias III, 10. Και βουνό στην Κορινθία, Πausanias II, 36. Ο Θορικός στην Ἀττική φαίνεται να ἔχει τὴν ἴδια ρίζα. Ὅποτε τὸ παιχνίδι στον τίτλο τῆς κωμωδίας του Αντιφάνη που σημείωσα παραπάνω ἔχει βαθύτερο πειεχόμενο!

Δυο μέρες μετά την εορτή του Έρωτος, στις 6 του Μουνυχιώνος μια ιερά πομπή παρθένων κατευθυνόταν προς το Δελφίνιον (αρχαίο ιερό του Απόλλωνα) κρατώντας ικετηρίες (η ικετηρία ήταν «κλάδος ἄπὸ τῆς ἱερᾶς ἑλίας ἐρίῳ λευκῷ κατεστεμμένος», Πλούταρχος, Θησεύς, 18) για να ικετεύσει τον Θεό. Ήσαν τα Δελφίνια (κατ' αναλογία προς τα Αιγινητικά Δελφίνια, Σχόλια στον Πίνδαρο, Πυθιονικά, VIII, 88; 91; 94).

Ο ιδρυτικός μύθος για την Αθηναϊκή εορτή αναφερόταν στην πομπή και ικεσία του Θησέα με τους επιλεγέντες νέους και νέες πριν κατέβουν στη θάλασσα για να πάνε στην Κρήτη, βορά του Μινωταύρου (Πλούταρχος *loc.cit.*). Και σε αυτήν την ιστορία εμπλέκεται η Αφροδίτη, αφού εντέλει τα Ερωτικά έσωσαν τον Θησέα και τους Αθηναίους κούρους και κόρες: τον ερωτεύτηκε η Αριάδνη. Έτσι ο Πλούταρχος διηγείται (*loc.cit.*) ότι το Μαντεϊόν των Δελφών έδωσε χρησμό να πάρουν ηγεμόνα της αποστολής την Αφροδίτη και να προσευχηθούν να τους συνοδεύσει. Σημάδι τεράστιο έδειξε η θεά συγκατάβασης: όταν ο Θησεύς τέλεσε δίπλα στη θάλασσα, πριν αναχωρήσει, θυσία στην Αφροδίτη μιας αίγας, «τὴν αἶγα θήλειαν οὔσαν αὐτομάτως τράγον γενέσθαι· διὸ καὶ καλεῖσθαι τὴν θεὸν Ἐπιτραγίαν», πληροφορεῖ ο ευσεβής Χαιρωνεύς. Η θηλυκή αίγα πάνω στη θυσία έγινε τράγος, και η Αφροδίτη πήρε το θείο επίθετο Επιτραγία.

Σε ένα πήλινο ανάγλυφο από τον Γέλα της Σικελίας περί το 500 π.Χ. (E. Simon, *Die Goetter der Griechen*, Fig. 243, p. 251) η Αφροδίτη κρατάει στα χέρια ένα μικρό κατσίκι πωγωνοφόρο, το κατσίκι που είναι τραγί με μεγάλη γενειάδα.

Συχνή είναι η απεικόνιση στην Κύπρο της θεάς ως θήλεος με πώγωνα (π. χ. S. Sophocleous, *Atlas des Representations Chypro-Archaiques des Divinites*, Pl. XLIV.3; Pl. XLV.3). Ο Ησύχιος επιβεβαιώνει το θεμελιώδες αυτό χαρακτηριστικό της Κυπρίας και πρωταρχικής Αφροδίτης: *s.v.* Ἀφρόδιτος. Θεόφραστος μὲν τὸν Ἑρμαφρόδιτον φησιν. οἱ δὲ τὰ περὶ Ἀμαθοῦντα γεγραφὼς Παίων ὡς (έτσι σωστά ο Kusterus διορθώνων το χειρογραφικό λάθος "Παιάνισον", cf. Πλούταρχος, Θησεύς, 20, 3, όπου αναφέρεται Παίων ο' Αμαθούσιος FHG IV, 371). Ο Macrobius (*Saturnalia* III, 8, 2) παρατηρεῖ ότι από άγνοια μερικοί διώρθωναν στην Αινειάδα του Βιργίλιου (II 632) το (αρσενικό) *ducente deo* σε (θηλυκό) *ducente dea* εκεί που ο Αινείας διηγείται ότι ακολούθησε την προτροπή της μητέρας του Αφροδίτης. Το σωστό είναι το πρώτο, όπως και στον Calvinus (Fr. 7 Morel) ο Aterianus υποστηρίζει ότι η ορθή γραφή είναι

pollentemque deum Venerem,

και όχι *deam*, προκειμένου για την Venus = Αφροδίτη. Και εις επίρρωση αυτών των ποιητικών λογιότητων ο Macrobius (*loc. cit.*) αναφέρει τα ιερολογικά περί της Κυπρίας Αφροδίτης: *signum etiam eius est Cypri barbatum corpore sed veste muliebri, cum sceptro ac statura virili et putant eandem marem ac feminam esse.* (Ενδεδυμένο άγαλμα, άρα διαφορετικό από αυτά στα οποία αναφέρθηκα προηγουμένως). Και ταυτόσημα ο Servius στα σχόλια επί του ανωτέρω στίχου του Βιργιλίου: *item Virgilius VII 498 "nec dextrae erranti deus abfuit" cum aut Juno fuerit aut Alecto (δηλαδή θηλυκές θεότητες). Est etiam in Cypro simulacrum barbatae Veneris, corpore et veste muliebri, cum sceptro et natura virili, quod Ἀφρόδιτον vocatur, cui viri in veste muliebri, mulieres in virili veste sacrificant.* Ο Laevinus επίσης γράφει (fr. 26 Morel): *Venerem igitur alium adorans, sive femina sive mas est, ita uti alma noctiluca est.*

Από τους Έλληνες συγγραφείς ο Αριστοφάνης (Fr. 325 PCG vol. III 2 p. 180) απεκάλεσε την

Αφροδίτην Αφρόδιτον κατά τον Macrobius (III, 8, 3). Αν η αναφορά είναι στους «Ἡρώες» τότε ίσως ο Αφρόδιτος είναι ένας από τους συνοδούς δαίμονες της Αφροδίτης εκεί. Ο Φιλόχορος (Fr.Gr.Hist. 328F184 = Macrobius III, 8, 3) εταύτιζε την αρρενίζουσα Αφροδίτη με την Σελήνη και γράφει ότι στην Αθήνα έκαναν σε αυτήν θυσία οι άνδρες με γυναικεία ενδυμασία και οι γυναίκες με ανδρική γιατί εθεωρείτο ότι η ίδια θεότητα ήταν και άνδρας και γυναίκα. Αυτό ίσως εξηγεί τα προβλήματα που θα αναφέρω παρακάτω σχετικά με τα Μουνύχια και την εθνική τους σημασία. Η Θεά της Μουνυχίας ήταν εξίσου Αρτεμις ως Σελήνη και Αφροδίτη, συνδεόμενη με την Ανατολική θεά του Έρωτα και του Πολέμου.

Αλλά ως προς την ουσία και φύση της Αφροδίτης έχουμε επ' αυτού τη μυστική γνώση που προϋποτίθεται, και επικυρούται από την Κύπρια Αφροδίτη και τις Αφροδιτικές θεογονίες: η θεά είναι ο θεός της οδού του αφρού (Αφρ-οδίτη), τουτέστιν ο θεός του Φαλλού δι' ου το αφρώδες σπέρμα. Αντί πολλών άλλων δείτε προχείρως την ορθόδοξη ερμηνεία, Ησιόδου, Θεογονία, 188-192 (ο Κρόνος ξέκοψε με το πελώριο οδοντωτό δρέπανο που του ετοίμασε η μητέρα του Γη, τα αιδοία του πατέρα του Ουρανού),

μήδεα δ' ὥς τὸ πρῶτον ἀποτμήξας ἰσάμαντι
κάββαλ' ἀπὶ ἡπείροιο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
ὥς φέρετ' ἄμ πέλαγος πουλὺν χρόνον, ἄμφι δὲ λευκὸς
ἄφρὸς ἀπὶ ἄθανάτου χροὸς ὥρνυτο· τῷ δ' ἐνὶ κούρῃ
ἐθρέφθη· κτλ.

Αυτή ήταν η γέννηση της Κόρης που ωνομάσθηκε Αφροδίτη γιαυτόν τον λόγο, όπως και γιαυτό είχε το θείο επίθετο «φιλομηδής», αρέσκετο στα ανδρικά γεννητικά όργανα, εξηγεί αμέσως μετά ο Ησιόδος (vv. 195 – 200).

Μόλις γεννήθηκε η Αφροδίτη την υποδέχθηκε ο Έρως ο οποίος είναι αρχαιότατος θεός, ανήκει στην αρχική Ησιόδεια Αγία Τριάδα : Χάος – Γη – Έρως, το Μέγα Κοσμικό Χάσμα, ο πρώτος σταθερός σχηματισμός μέσα του, και η δυναμική αρχή του παντός, η πανίσχυρη Έλξη στην οποία τα πάντα υποτάσσονται (Ησιόδος, Θεογονία, 116 – 122). Ο Έρως είναι ο ομορφότατος των θεών, κάλλιστος ἐν ἄθανάτοισιν θεοῖσιν, 120. Η δημιουργική δυναμική του σύμπαντος είναι η ανίκητη έλξη προς το κάλλος. Να το συστατικό βίωμα του Ελληνισμού που έχουμε εξηγήσει στα Σεμινάρια στη θρησκευτική προβολή του. Και αντίστοιχα στην εικονογραφία ο Έρως παρίσταται ως πτερωτός έφηβος – νέος αφάτου κάλλους.

Ο Έρως είναι αρχαιότερος θεός από την Αφροδίτη και την υποδέχεται στην γέννησή της. Εικονογραφική παράσταση του γεγονότος έχουμε π.χ. σε δύο αγγεία. Σε μια υδρία από τις Συρακούσες (23.912; Beazley ARV(2), 1041.11; Paralipomena, 443; Cl. Berard, Anodoi, Essai sur l' imagerie des passages chthoniens, Pl. 18, No. 62), η θεία σκηνή περιλαμβάνει τον Έρωτα να βοηθεί την ανερχόμενη Αφροδίτη ενώ συμπαρίστανται η Αθηνά, δύο θέαινες, πιθανώτατα η Δήμητρα και η Περσεφόνη, και ένας Σάτυρος, αντιπρόσωπος του Διονυσιακού κύκλου. Έντονα χθόνιο περιβάλλον. Σε μια άλλη υδρία (Genes 1155; ARV(2) 917, 206; Paralipomena, 430; Berard, op. cit., Plate 14, No. 47) ο Έρωτας υποδέχεται την αναδυόμενη Αφροδίτη κρατώντας ιερή ταινία, μια άλλη κρέμεται ψηλά σε νοητό τοίχο κάποιου ιερού, μια γυναικεία μορφή στέκεται πίσω από την Αφροδίτη έτοιμη να την τυλίξει με ένα ύφασμα που κρατάει όπως όταν πρόκειται για την γέννηση ενός βρέφους, ενώ ένας φοίνικας μάλλον υποδηλώνει την Κύπρο ως τόπο του κοσμικού συμβάντος.

Επανέρχομαι στον Μουνυχιών. Ο μήνας είχε λάβει το όνομά του από τα Μουνύχια, μεγάλη εορτή στην πανσέληνο του μήνα αφιερωμένη στην Άρτεμη Μουνυχία και εις ανάμνηση και τιμή της Ναυμαχίας της Σαλαμίνας. Μουνυχία είναι η Ακρόπολη του Πειραιά, η Καστέλλα. Και το λιμάνι από κάτω, το Φανάρι, στρατιωτικός ναύσταθμος στην αρχαιότητα. Η Ακρόπολη είχε ιερό της Αρτέμιδος Μουνυχίας. Στα Μουνύχια προσφέρονταν στη θεά πλακούντες «ἀμφιβῶντες», γλυκίσματα με εμφυτευμένα πέριξ μικρά δαδιά σαν κεριά. [Φώτιος, Λεξικό, s.v. ἀμφιφῶν; Πausanias Αττικιστής, Λεξικό, s.v. ἀμφιφῶντες (H. Erbse, *Untersuchungen zu den Attizistischen Lexika*, No 105 p. 160 και No. 116 p. 161); Suda s.v. ἀνάστατοι; Ευστάθιος, Σχόλια στον Όμηρο, p. 1165.6; 12; Αθήναιος 645a; Πολυδεύκης VI 75; Etymolog. Genuinum s.v.; Hesychius s.v.].

Η λέξη ἀμφιφῶντες παραπέμπει σε σύγχρονη λάμψη και των δύο, δύο πραγμάτων μαζί, που τότε θα είναι οι δυο μεγάλοι λαμπτήρες του στερεώματος, ο Ήλιος και η Σελήνη. Στην Πανσέληνο του Μουνυχιώνος, μετά την Εαρινή Ισημερία, εξισούνται οι διάρκειες της ημέρας και της νύχτας, και η ημέρα γίνεται αρκετά μεγάλη ώστε τα δύο Φώτα, αντιδιαμετρικά κατά την Πανσέληνο, να φαίνονται και να λάμπουν για πρώτη φορά μετά τον χειμώνα ταυτόχρονα το πρωί, ώστε με την ανατολή του Ηλίου να δύει η Σελήνη. Πρόκειται ακριβώς για την ερμηνεία του Φιλόχορου στο έργο του Περί ημερῶν (FrGrHist. 328F 86, από τον Φώτιο loc.cit. και τον Αθήναιο XIV, 645A-B): Φιλόχορος δ' ἀμφιφῶντα αὐτὸν (sc. τον πλακούντα) κληθῆναι καὶ εἰς τὰ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὰ φέρεσθαι ἔτι τε καὶ εἰς τὰς τριόδους [sc. λόγω της ειδικής ταύτισης Αρτέμιδος και Εκάτης], ἐπεὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ [την 16η Μουνυχιώνος] ἐπικαταλαμβάνεται ἡ σελήνη ἐπὶ ταῖς δυσμαῖς ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς, καὶ ὁ οὐρανὸς ἀμφιφῶς γίνεται [δηλαδή με δυο φώτα, κατ' εἰκόνα δε του ἀμφιφῶτος οὐρανοῦ, οι ἀμφιφῶντες πλακούντες].

Η ειδική σημασία της Πανσελήνου του Μουνυχιώνος στην Κλασσική Αθήνα αντανakλάται επακριβώς στην ειδική σημασία της πρώτης Πανσελήνου μετά την Εαρινή Ισημερία για την Ορθοδοξία. Γιατί αυτή καθορίζει βασικά το Πάσχα ως κινητή εορτή για το σημερινό τεχνητό ημερολόγιο. Ο εορτασμός του Πάσχα δένεται με τη φυσική κίνηση του ήλιου και της σελήνης: η πρώτη Κυριακή μετά την πρώτη πανσέληνο μετά την Εαρινή Ισημερία (εκτός εάν σύμπτωση με τον εορτασμό του Εβραϊκού Πάσχα προκαλέσει μετάθεση). Για παράδειγμα, φέτος η ισημερία είναι στις 20 Μαρτίου. Πρώτη Νέα Σελήνη θα έχουμε στις 22 Μαρτίου, οπότε θα άρχιζε ο Μουνυχιών. Η Πανσέληνος του Μουνυχιώνος μας θα είναι στις 6 Απριλίου. Και το Πάσχα αντί της Κυριακής 8 Απριλίου μετατίθεται στην επόμενη Κυριακή 15 Απριλίου.

Θαυμαστές οι διαχρονικές συντοπικές συνέργειες.

Υπάρχει και μια δεύτερη σημαίνουσα αντιστοιχία μεταξύ αρχαίων και νέων.

Τα Μουνύχια εκτός της θρησκευτικής διάστασής τους ήταν και μια «εθνική» εορτή για την Αθήνα.

Δοξολογείτο η Μεγάλη Νίκη στην ναυμαχία της Σαλαμίνας. Πλούταρχος, Πότερον' Αθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ σοφίαν ἐνδοξότεροι, 349F: ταὴν δ' ἔκτην ἐπὶ δέκα τοῦ Μουνιχιώνος Ἀρτέμιδι καθιέρωσαν, ἐν ᾗ τοῖς Ἕλλησιν περὶ Σαλαμίνα νικῶσιν ἐπέλαμψεν ἡ θεὸς πανσέληνος (υπονοώντας την τυπική ταύτιση Αρτέμιδος και Σελήνης). Και Πλούταρχος, Λύσανδρος, XV, 1: ὁ δ' οὖν Λύσανδρος, ὡς παρέλαβε τὰς τε ναῦς ἀπάσας πλὴν δώδεκα καὶ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων, ἔκτην ἐπὶ δεκάτῃ Μουνιχιώνος μηνός, ἐν ᾗ καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐνίκων τὸν βάρβαρον, κτλ. Αναφέρεται στην τελική ήττα των Αθηναίων κατὰ τον Πελοποννησιακὸν πόλεμον – Λύσανδρος ο αποθεωθεὶς νικητὴς Σπαρτιατὴς στρατηγός.

Τραγική ανυπέρβλητη ειρωνία της ιστορίας, της Τύχης ή Μοίρας, η ημέρα της ένδοξης νίκης να συμπέσει με την ημέρα της επονειδιστής ήττας.

Κατά τα Μουνύχια λοιπόν, ετελείτο, εις μνήμη και τιμή της νίκης βεβαίως, όχι της ακλεούς συντριβής, ναυτική στρατιωτική «παρέλαση», πομπή πολεμικών πλοίων με τους εφήβους (κατά την θητεία τους ως νέων στρατιωτών) να διεξάγουν ναυτικό αγώνα και φιλική ναυμαχία, όπως προκύπτει από ευάριθμες επιγραφές.

IG 2(2) 1029.13: ἐπόμπευσαν (sc. οι ἐφηβοί) δὲ καὶ τῇ Ἀρτέμιδι ἐν Μουνιχίᾳ. 1028.20: ἐποίησαντο δὲ καὶ τῇ πομπῇ ἀμιλλαν ἐν τῷ λιμένι (sc. τον μεγάλο λιμένα του Πειραιᾶ), περιέπλευσαν δὲ καὶ εἰς Μουνιχίαν καὶ ἐθύσαν τῇ θεῷ. 1006.29: περιέπλευσαν δὲ καὶ τοῖς Μουνιχίοις εἰς τὸν λιμένα τὸν ἐμ Μουνιχίᾳ ἀμιλλώμενοι. 2130.49: ναυμαχήσαντες Μουνίχια. Τα συμμετέχοντα πολεμικά πλοία ἦσαν ιερά. IG 2(2) 1011.16: περιέπλευσαν δὲ καὶ εἰς Μουνιχίαν ἐν ταῖς ἱεραῖς ναυσίν.

Υπάρχει όμως ένα πρόβλημα εδώ, και μάλιστα σοβαρό. Η νίκη της Σαλαμίνας εορταζόταν στις 16 Μουνυχιώνος. Όμως η ναυμαχία δεν είχε γίνει αυτήν την ημερομηνία αλλά σε πολύ διαφορετική εποχή. Η ορθή ημερομηνία κατά τον Πλούταρχο, ο οποίος έκανε επισταμένες έρευνες ως προς το θέμα, ήταν περί τις 20 Βοηδρομιώνος (Αύγουστος-Σεπτέμβριος).

Κάμιλλος, 19: τοῦτο δ' αὖ πάλιν Πέρσαι μηνὸς Βοηδρομιώνος ἕκτη μὲν ἐν Μαραθῶνι, τρίτη δ' ἐν Πλαταιαῖς ἄμα καὶ περὶ Μυκάλην ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, πέμπτη δὲ φθίνοντος ἐν Ἀρβήλοισι. οἱ <δ> Ἀθηναῖοι καὶ τὴν περὶ Νάξου ἐνίκων ναυμαχίαν, ἥς Χαβρίας ἐστρατήγει, τοῦ Βοηδρομιώνος περὶ τὴν πανσέληνον, ἐν δὲ Σαλαμῖνι περὶ τὰς εἰκάδας, ὡς ἡμῖν ἐν τῷ Περὶ ἡμερῶν ἀποδέδεικται. Και ο Πολύαινος, III, 11, 2, τοποθετεί τη ναυμαχία στην ημέρα του μυστικού Ἰακχου των Ελευσινίων Μυστηρίων, δηλαδή στις 20 Βοηδρομιώνος.

Εάν η γνώμη αυτή βασίζεται στον Ηρόδοτο VIII, 65, και στα εκεί ιστορούμενα, είναι επισφαλής. Πρόκειται για τη διήγηση περί του Δικαίου και του Δημάρατου και του παράξενου φαινομένου να ακουστεί ο μυστικός Ἰακχος, η κραυγή των μυστών κατά την πομπή προς την Ελευσίνα που λάμβανε χώρα στις 20 Βοηδρομιώνος, ως εάν προήρχετο από μέγα πλήθος ενώ η Αττική ύπαιθρος ήταν έρημη από το φόβο του Περσικού στρατού που προήλανε. Όντως μεν το επεισόδιο φαίνεται να έλαβε χώρα πραγματικά, κατά τη φυσική εκδοχή της Ηροδότειας διήγησης. Αλλά επίσης αυτό που προκύπτει αναντίρρητα από το χωρίο είναι ότι η Ναυμαχία έγινε μετά τις 20 Βοηδρομιώνος, λίγες ημέρες το πιθανότερο μετά, όταν ο Ξέρξης οδηγώντας τις Περσικές δυνάμεις είχε κατέβει στην Αθήνα. Η έκλειψη ηλίου που αναφέρει ο Ηρόδοτος (IX, 10) έγινε στις 2 Σεπτεμβρίου 480 π.Χ. Τα γεγονότα που συνέβησαν τότε επίσης δείχνουν προς ημερομηνία μάχης μετά τις 20 Βοηδρομιώνος, που συνέπιπτε τότε προς τις 22 Σεπτεμβρίου (v. Busolt, Griechische Geschichte, II, p. 703, n. 3).

Είναι περίεργο τι έκανε τους Αθηναίους να εορτάζουν στις 16 Μουνυχιώνος τη μεγάλη νίκη τους στη Ναυμαχία της Σαλαμίνας που έγινε μήνες μετά. Για να μη συμπίπτει προς την καταισχύνη της παράδοσης στους Λακεδαιμόνιους πιθανότατα, αλλά γιατί τότε και όχι άλλοτε. Ακόμη και η πληροφορία περί πανσελήνου δεν επικυρώνεται. Η νύχτα ήταν σκοτεινή, Αισχύλος, Πέρσαι, 357; 364; 428 (cf. Busolt, op.cit., II p. 702, n. 2). Θα πρέπει να υποθέσουμε κάποια ειδική στρατιωτική ιδιότητα της Μουνυχίας Αρτέμιδος (εξ ου, η μάλλον αφ' ης, και ο πολεμικός ναύσταθμος στον λιμένα της Μουνυχίας). Και εδώ έχουν σχέση όσα ανέφερα προηγουμένως περί πολεμικής θεάς Μουνυχίας, επαμφοτερίζουσας μεταξύ Αφροδίτης και Αρτέμιδος μέσω Σελήνης, και πιθανόν Αυγερινού – Εσπέρου. Αλλά και η εποχή της Άνοιξης είναι κατάλληλη για το μέγα Άνοιγμα της Αθηναϊκής ιστορίας. Το 480

π.Χ. και η Ναυμαχία της Σαλαμίνας, είναι ο χρόνος και το κατόρθωμα που ενεργοποίησε όλη την Αθηναϊκή δυναμική – μακροχρονίως προετοιμασμένη από το απελευθερωτικό Μεταρρυθμιστικό πνεύμα του Σόλωνα, Πεισίστρατου, Κλεισθένη, η οποία εύρισκε εκείνο τον καιρό έναν μεγάλο ηγέτη, τον Θεμιστοκλή. (Και ο Θεμιστοκλής αφιέρωσε στην Άρτεμη ένα ιερό κοντά στο σπίτι του, Πλούταρχος, Θεμιστοκλής, 22. Την ονόμασε «Αριστοβούλη»). Έτσι ξεκίνησε η μετεωρική άνοδος της Αθήνας στην ηγεμονική θέση μέσα σε λιγότερο από 30 χρόνια. Η ανάσταση της Αθήνας το 480 π.Χ. από βέβαιο θάνατο ταίριαζε στην εποχή που αντιστοιχεί στις αρχές Απριλίου.

Και επιπλέον εορταζόταν η Παρθένος Άρτεμις τότε. Ως στρατηγός που της πρέπει τα νικητήρια. Όπως στην Παναγία Παρθένο. Οι αναλογίες των συμβολισμών είναι πάντοτε ισχυρές, συγκλίνουσες, διαχρονικές και συντοπικές.

«Δε δουλεύω για την κυβέρνηση, δουλεύω για τον Ελληνισμό. Δεν αγαπώ την κυβέρνηση, αγαπώ τον Ελληνισμό. Σιχαίνομαι την κυβέρνηση, δε σιχαίνομαι τον Ελληνισμό. Άμα συλλογίζομαι την κυβέρνηση, πέφτω,. σηκώ νομαι, όταν νιώθω τον Ελληνισμό. Πονώ για τον Ελληνισμό. για την κυβέρνηση μ' έρχεται καταφρόνια».

Ίων Δραγούμης, Ο Ελληνισμός μου και οι Έλληνες, Α', Μακεδονία 1903, §17.

Εαρινή Ισημερία. Ευαγγελισμός της Θεοτόκου. Επανάσταση.

Αρχή Άνοιξης και άνοιγμα στον Έρωτα για το Κάλλος που συνταράζει τη φύση μέχρι τα έγκατά της και την κάνει πλουμιστή πανώρια.

Άνοιγμα και διείσδυση του κτιστού από το Άκτιστο, του δημιουργήματος από τον Δημιουργό. Σύλληψη άμωμος του υπερούσιου Θεού από την κοσμική ύπαρξη γιατί

στη ρίζα του φυσικού όντος δρα το κάλλος της απόλυτης τελειότητας.

Άνοιγμα του χώρου και του λαού και του εθνικού πολιτισμού στην ιστορία, Ελευθερία.

Τριπλές διαστάσεις ενός πανίσχυρου συμβόλου.

Ο ΝεοΕλληνισμός ως επίσημο Καθεστώς ασέβησε μεγάλως και προς τις τρεις. Ανάθεμά του.

Εκτόπισε και κατέστρεψε τον αναγωγό Έρωτα του Καλού και τον αγώ να της αριστείας, συστατικά βιώματα του Ελληνισμού, από το φυσικό χώρο τους.

Ανάθεμά του.

Αποκόπηκε και από τους δυναμερούς χυμούς του όντος και από το κάλλος της φύσης και από τη λυτρωτική ησυχία που συνέχει δύναμη και ομορφιά στον πυρήνα της ύπαρξης. Ανάθεμά του.

Πρόδωσε το Πνεύμα της Επανάστασης ποδοπατώντας την αρχή της Ελευθερίας και πρόστυχα υποκρινόμενος εθνεγερσία από την Οθωμανική ολοκλήρωση του οικείου χώρου μας για να καλύψει τη ρυπαρή Ευρωποδουλεία του. Ανάθεμά του και τρεις ανάθεμά του.

Το Κατεστημένο του ΝεοΕλληνικού Κράτους είναι ένας απεχθής λεκές στην ιστορία μας. Μια Φαυλοκρατία ανίκανη, και γι' αυτό πρόστυχη, και γι' αυτό διεφθαρμένη, και γι' αυτό προδοτική.

Ανάθεμα στους Πιθήκους του Ευρωπαϊσμού, τα περίγελα της οικουμένης. Ανάθεμα στο μωρογέλοιο Καθεστώς της υποτέλειας. Ανάθεμα στους Ανθέλληνες.

Μιαίνουν την Άνοιξη, τώρα στην ιδιαίτερή ώρα της.

Ρυπαίνουν τον Ευαγγελισμό της θείας Ενσάρκωσης.

Λερώνουν τη μνήμη της Επανάστασης με την ασελή παρουσία τους.

Τι θέλουν οι επίσημοι λακέδες του ευρωπαϊσμού στην γιορτή μας της Άνοιξης, του Ευαγγελισμού, της Επανάστασης; Τι ζητάει η κόπρος του Αυγεία στα καλά και αγαθά;

Να τους διώξουμε από τα ιερά μας.

Να τους πετάξουμε έξω από την γιορτή μας.

Οι Ερινύες του Πνεύματος και της Ιστορίας του έχουν πιάσει δουλειά από καιρό. Με τη θαυμαστή αναγκαστική τυχαιότητα της δράσης τους μεριμνούν ανεναντίωτες για την Κοσμική Δίκη. Το δοσιλογικό Καθεστώς της Υποτέλειας υποφέρει την ανελέητο Άτη της ύβρης του, μαστιγώνεται ανελέητα από τα φίδια της τιμωρίας. Περιωθούμενοι οι ποταποί από τις Μοίρες ελαύνονται οιστρόπληγες τα πάνδεινα πάσχοντες. Σφαδάζουν οι τιποτένιοι με τη μοιρασιά που τους απέπτυσσε στα Τάρταρα. Ζωντανοί νεκροί περιφέρονται ανόσια – και δεν τους οικτίζει ψυχή ζωσα. Βασανίζονται ήδη στο επερχόμενο Καθαρτήριο πυρ.

Οι Δημιουργοί αναλαμβάνουμε τα ηνία των Πεπρωμένων του Ελληνισμού.

Για την αληθινή Άνοιξη της φύσης μας.

Για τον αληθινό Ευαγγελισμό της θέωσής μας.

Για την αληθινή Εανάστασή μας, τρίτη και τελεσιουργό.

Για την αιώνια επιστροφή τώρα στον εαυτό μας.

Δόξα στους αγώνες των Νέων Ηρώων κατά του καθεστώτος Κατοχής.

Δόξα στη σοφία των στοχαστών.

Δόξα στη φρόνηση των ελεύθερων.

Οι συναντήσεις των Σεμιναρίων γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2ος όροφος.

Μετά την ομιλία ακολουθεί διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.

Η εισοδος είναι ελεύθερη.